

AZ MDF PROGRAMJA SZERINT:

Kapjon földet, aki most is művelője

Első alkalommal a múlt év novemberében Kiskunmajsa hirdette meg agrárprogramját a Magyar Demokrata Fórum. A napokban a lakiteleki művelődési házba invitálták az érdeklődőket, hogy immár egy konkrétabb, szélesebb körű és részletesebb agrár jövő-tervezetet ismertessenek meg, illetve ezzel kapcsolatban kikérjék az érdekeltek véleményét. „Sokan csodavárás hangulatában élnek, amikor (számon-)kérjük az alakuló szervezetektől a programokat” — mondotta bevezetőjében *Lezsák Sándor*, az MDF országos elnökségének tagja. Kifejtette az elkészítés nehézségeit, egyebek között megemlítve, hogy fontos háttéranyagokhoz, -adatokhoz (amivel a kormányzati szervek rendelkeznek) alig vagy egyáltalán nem jutnak. Gondjaik ellenére is elkészítették gazdaságpolitikai programjukat, ezen belül a mezőgazdasággal foglalkozó részt is, amely radikális tulajdonreformon alapszik. Erről már a kidolgozó munkacsoport vezetője, *dr. Bogárdi Zoltán* beszélt. Bejelentette, hogy egy hónanon belül nvomtatásban is megjelenik programjuk.

A valós tulajdonos hiánya

Az előadó megállapítása szerint mely válságban van a mezőgazdaságunk, annak ellenére, hogy látványos sikereket ért el az ágazat, ugyanis a nagyüzemek elbürokratizálódtak és évről évre jelentős veszteséget halmoztak fel. Illúzió, hogy az ágazat világszínvonalon termel és az is, hogy a termékek versenyképesek, korlátlanul eladhatók. Véleménye szerint bizonyos termékekből — marha- és sertéshús, tej és tejtermékekből, néhány gyümölcsféléből — a belső ellátás is veszélybe kerülhet. Megállapítása szerint a földek pusztulnak, a környezet, a vizek szennyeződnek, a mezőgazdasági lakosság elöregszik, iskolázottsága nem javul és a falvak elnéptelenednek. Mindehütt a *valóságos tulajdonos hiányából* következő érdektelenség jelei mutatkoznak.

színvonalas élelmiszer-termelést és -ellátást.

Ellentmondásosnak mondotta a mezőgazdaság és az élelmiszeripar pénzügyi helyzetét, amelyről az elmúlt tíz évben is sokszor hallhatunk, mint ahogyan arról, hogy rendkívüli módon nyílik az agrár-olló, s az ágazat nettó befizetője a költségvetésnek. Ugyanakkor a népgazdaságnak folyósított összes költségvetési támogatás felét a mezőgazdasági és élelmiszeripar, illetve ezeket a termékeket forgalmazó nagykereskedelmi vállalatok kapják. A támogatás zöme tehát az élelmiszeriparba és -kereskedelemben tevődik át. Szóvá tette, hogy a kistermelők az ártámogatásoknál is hátrányba kerülnek, és a nem ártámogatás jellegű dotációkat szinte teljes egészében a nagyüzemek kapták meg. A mezőgazdasági termelők a támogatói, elvonási rendszerek, különböző áttételek miatt képtelenek átlátni a folyamatokat, érzéklni a piac hatásait. Bevételeik nem a tényleges hazai és külföldi kereslet alakulásától függenek, hanem a pénzügyi szabályozókat meghatározó szervektől.

Családi munka

Az említett gondokon csak a mezőgazdasági vállalkozók nagyszámú megjelenése, azok akadálytalan fejlődése, szerveződése, kereskedelme és feldolgozó-ipari tevékenysége segíthet.

A Magyar Demokrata Fórum a mezőgazdaság jövőjét egyrészt a családi munkán alapuló magángazdaságokban, valamint a valóban szövetkezeti elvek szerint működő üzemek kialakulásában látja, hozzátéve, hogy a gazdálkodási szférában helyük van az állami gazdaságoknak is.

A föld és az egyéb termelőeszközök ahhoz kerüljenek, akik azt a legjobban tudják hasznosítani, a beruházások célja a több, olcsóbb, egészségesebb termék-előállítás legyen. Ilyen típusú fejlődés csak a bizalom légkörében lehetséges, alapította meg az előadó, ha a kormányzat kiszámítható, a piac logikájához igazodó működési keretet

teremt annak lehetőségét, hogy a nagyüzemek felbomolhassanak, vagy jelenlegi, illetve más formában működhessenek.

Az első lépcsőben a tsz-eket és állami gazdaságokat *vagyonközösséggé* kívánják átszervezni. A tsz-ek teljes vagyonát, részvény formájában, a tagság, az állami gazdaságok vagyonának egy részét az *ott dolgozók* tulajdonába kívánjuk adni úgy, hogy a föld és az egyéb vagyon külön-külön kerüljön értékelésre. A föld értékét a *bevitelkori aranykorona*-érték jelentse és ez legyen a *felosztás viszonyzáma* is. Azok a földtulajdonosok, akik telekkönyv szerint még az *alapító tagok* vagy azok *örökösei* nevének, automatikusan a jog szerinti tulajdonosok tulajdonhányadát gyarapítsák. A szövetkezeti közös tulajdonban lévő földekből *kártalanítanak* a tsz területén élő eredeti tulajdonosokat, akik viszont már nem tsz-tagok.

Az 1989. január elsejei állapotot vennék figyelembe a tulajdonosi elképzelések kialakításához. Kérdésekre válaszolva fejtette ki *Bogárdi Zoltán* azt, hogy nem tartja

megoldhatónak az 1945 utáni földosztáskor kialakult, tulajdon szerinti, földvisszaadást és azt sem, hogy a nagyüzem területéből, különböző helyeken, egy-egy parcellát szakítsanak ki. Az előbbi indok az, hogy tudomásul kell venni: több mint negyven év eltelt, s az azóta megtörténeteket mindenkinek viselnie kell (a veszteséget, a „nincs”-t is) és kompromisszumra kell jutni, ezért javasolják az idei januári állapot szerinti földvisszaadásokat.

Az állami gazdaságok földvagyonából pedig kártalanítani kell a gazdaság területén lévő személyeket, akiknek földje az állami gazdaság művelésébe kerül. A fennmaradó föld- és egyéb vagyon 30 százaléka kerüljön az állami gazdaság dolgozóira nevére, állományban töltött évek arányában, az ezen fölüli föld és eszköz pedig állami tulajdonként kerüljön bejegyzésre.

A program fontos megállapítása az is, hogy a tsz-ek tagjai egymással vagy kívülállókkal alakíthatnak gazdasági csoportosulásokat,